

COP-26 sluttede med en erklæring tiltrådt af samtlige 197 deltagende lande. En diplomatisk succes. Det kunne være gået meget værre. Er det også en succes for klimaet? Det kan vi ikke vide. Slutdokumentet er i alt væsentligt hensigtserklæringer. Man fastholder målet fra Paris-aftalen, men ingen forpligter sig til at handle. Man forpligter sig kun på at ville handle, og det er unægtelig noget andet end at handle. Hvis alle – som Danmark – insisterer på kun at handle, hvis de kan tjene penge på det, ser det skidt ud.

I sidste øjeblik fik Indien udvandet en hensigtserklæring om at udfase kul og stoppe "ineffektiv" (øh...??) statsstøtte til olie- og gasudvinding. Indiens argument var, at I-landene har overforbrugt alt for billig fossil energi til at opbygge rige velfærdssamfund. Hvorfor skal denne mulighed fratages u-landene? Indien mener at have "ret" til at brænde tilsvarende mængder af fossil energi af for at udvikle deres velfærdssamfund. Hvis alle u-lande bruger denne "ret", brænder Jordan sammen. Det vil afslutte perioden med menneskeliv på Jordan. Vi må finde en anden vej.

Det er næppe farbart bare at give penge til u-landene på grund af udbredt korrupsion. Men vi kunne donere vindmøller, solcelleparker og udbygning af elnettet til u-landene, vel at mærke på dén måde, at vi sammen med enhederne sender teknikere, der skal styre installationen af enhederne og økonomien i projekterne. Og for hver gigawatt, vi installerer, skal modtagerlandet tage 1 Gigawatt fossil kraftværkskapacitet ud af drift. Det ville flytte ansvaret for grøn omstilling af energisektoren i u-landene over på i-landenes skuldre. Og det ville bidrage til at opfylde i-landenes løfter om at donere penge til u-landenes klimaindsats.

Indiens krav er fundamentalt rimeligt. Hvorfor skal de give afkald på en genvej til velstand, som Vesten fortsat overudnytter? Men det er interessant at se på, hvad Indien har gjort og kan gøre. Siden 1985 er Indiens folketal vokset fra 600 til 1200 millioner. Samme udvikling er sket i de fleste afrikanske lande. Overbefolkning er en stor del af grunden til klimakrisen i u-landene – og til migrationskrisen i Verden. Hvordan kan Indien have en ambition om et velstående samfund, når deres folketal er helt ude af kontrol? Befolkningstilvæksten modvirker bestræbelserne på at nedbringe CO2-udslippet. Selv i den bedste af alle verdener vil det gå galt, hvis u-landenes befolkning bliver ved med at vokse eksplosivt. Dette problem er så følsomt, at det end ikke er blevet nævnt på COP-møderne, men det er jo åbenlyst, at befolkningstilvækst i u-landene er en bombe under klimahåndteringen og stærkt medvirkende til de enorme flygtningestrømme nu og fremover. Det er kun u-landene selv, der kan gøre noget ved dette problem, og det burde i virkeligheden være en integreret del af den grønne omstilling af u-landene.

I samme boldgade finder vi Bolsonaro's argument om, at Brasilien har "ret" til at hugge regnskoven omkuld. Han henviser til, at det ikke er andet end hvad Europa gjorde for 500 år siden og foreslår, at Europa bare kan plante skov i samme tempo som Brasilien udrydder den. Man kan ikke frakende argumentet en vis logik, men det fungerer bare ikke. I den forbindelse er glædeligt, at COP-26 har fostret et skovrejsningsinitiativ, der skal vende afskovning til netto skovtilvækst fra 2030. Brasilien er med i denne skovalliance. Problemet er, at der igen kun er tale om en hensigtserklæring. Brasilien har tidligere afgivet løfter om at beskytte regnskoven, men under Bolsonaro er den blevet hugget om og brændt af i et katastrofalt tempo. Jordan bliver brugt til produktion af palmeolie og soyabønner, som Danmark er storimportør af. Vores alt for store husdyrhold bliver holdt i live ved hjælp fra soya fra afbrændte skovarealer i Brasilien. Er der andre end landbrugserhvervet, der synes, det er i orden?

Et ømtåleligt emne er u-landenes krav om erstatning for tab og ødelæggelser forårsaget af

klimaforandringer. Igen må man sige, at de har et godt argument. De lider under konsekvenserne af vores andres overforbrug. Skadevolderen skal betale. Problemet hér er, at der potentielt er tale om helt uoverskuelige summer. Oprydningen efter en enkelt regnhændelse i Tyskland i sommers løb op i over 200 milliarder Euro. Vesten ville gå bankerot, hvis vi skulle kompensere u-landene fuldt ud. Da det er Vesten, der sidder på guldet – og magten – er problemet skudt til hjørnespark. Det bliver et emne på kommende COP-møder. COP-26 gav ingen hjælp til de små østater i Atlanterhavet og Stillehavet eller lande som Bangladesh, der kan se frem til, at havet hvert år gør nye, store indhug i de lavtliggende floddeltaer.

Når man skal gøre regnskabet op efter COP-26, er der mange gode nyheder og initiativer. Det har været en beundringsværdig præstation at nå hertil. Men det er først og fremmest en diplomatisk succes. Om det er en succes for klimaet, og om successen er stor nok til at sikre en beboelig klode for vores børnebørn, det må tiden vise.